

Enskilda vattentäkter

Ett bra dricksvatten är viktigt för att vi ska hålla oss friska. I Sverige är det ungefär 1,2 miljoner permanentboende och lika många fritidsboende som hämtar sitt vatten från enskilda brunnar. I Uppsala kommun finns ca 4.300 enskilda brunnar och det saknas kunskap om vattnets kvalitet i många av dessa. För att ta reda på kvaliteten på dricksvattnet bör du som enskild brunnsägare regelbundet ta vattenprover på ditt dricksvatten.

Enskilda vattentäkter

Det krävs inget tillstånd för att anlägga en vattentäkt som ska försörja ett till två hushåll eller en jordbruksfastighets husbehovsförbrukning.

Den som ska utföra anläggningen ska däremot själv planera och placera brunnen så att man inte riskerar att få in otjänligt vatten från närliggande avloppsanläggningar samt att man inte tar vatten från närliggande brunnar. I Miljöbalken 9 kap. 10§ sägs att: *Anläggningar för grundvattentäkter ska inrättas och användas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer.*

Socialstyrelsen har tagit fram en handbok, *Dricksvatten från enskilda brunnar och mindre vattenanläggningar*, som ger mer information och kan vara bra för dig som har en egen brunn. Socialstyrelsen har tillsammans med Sveriges geologiska undersökning (SGU) också tagit fram två broschyrer med goda råd till enskilda brunnsägare:

- Sköt om din brunn
- Att anlägga brunn

Du hittar denna information på socialstyrelsens webbplats, www.socialstyrelsen.se

Större vattentäkter

Den som vill anordna en större vattentäkt måste i regel söka tillstånd hos Miljödomstolen. Kontakta Länsstyrelsen för mer information! Bestämmelser finns i 11 kap. 9 § och 11 § i Miljöbalken.

Om vatten från din brunn används i allmän eller offentlig verksamhet exempelvis till skolor, förskolor eller café faller den in under dricksvattenföreskrifterna och särskilda bestämmelser gäller. Kontakta Miljökontoret för mer information.

Om man inte tar hänsyn

Har man inte tagit de hänsyn som Miljöbalken kräver är vattentäkten inte tillåten. Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan då ytterst komma med krav på att innehavaren lägger igen vattentäkten.

Anmäl till brunnsregistret

Anmäl vattentäkten till det brunnsregister som finns på SGU, Sveriges Geologiska Undersökning.

Varför ska man kontrollera sitt dricksvatten?

Både vattenkvalitet och vattentillgång kan förändras med tiden av olika orsaker. Därför måste man regelbundet ta prov på sitt dricksvatten. Många brunnsägare tar bara prov på sitt dricksvatten då de känner smakförändringar, då vattnet luktar konstigt eller då vattnet börjar ändra färg.

Men det kan vara problem med vattnet utan att man märker av det. Kontrollera därför ditt vatten minst vart tredje år. Har man småbarn i familjen bör man vara extra noggrann med att provta, eftersom små barn är mer känsliga för höga halter av vissa ämnen.

Vem har ansvar för brunnen?

Det är du som fastighetsägare/brunnägare eller din ägarförening som ansvarar för skötsel av brunnen och att vattenkvaliteten undersöks. Om det är problem med brunnen är det också du/ni som måste åtgärda problemen. I dagsläget finns inga statsbidrag för att åtgärda sådana problem.

Vad är ett bra dricksvatten?

Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2003:17) om dricksvatten från mindre vattenanläggningar ger anvisningar för dig som är brunnägare. Här finns bl.a. gränserna för när ett dricksvatten anses vara tjänligt, otjänligt eller tjänligt med anmärkning.

Hur gör man en vattenanalys?

Genom en vattenanalys undersöks om vattnet innehåller bakterier eller andra mikroorganismer och om vattnets kemiska egenskaper gör det olämpligt som dricksvatten. Vill du få råd om hur du provtar ditt dricksvatten ska du kontakta ett vattenlaboratorium. De hjälper dig med provtagningskärl och råd om hur provtagningen ska utföras. I vatten från bergborrade brunnar kan det förekomma förhöjda halter av arsenik, uran och radon. Analys av dessa ingår inte i ordinarie analyspaket. Om du har bergborrad brunn rekommenderar Miljökontoret att du åtminstone en gång kompletterar med dessa analyser.

Vad gör man om man har dåligt vatten?

Om ett provsvar visar att du har dåligt dricksvatten bör du som brunnägare göra något åt det. Anlita alltid fackkunnigt folk

för att åtgärda problemen! Det är ganska vanligt att man behöver täta brunnens övre delar och lock, där ytligt vatten kan rinna in och försämra dricksvattnet. Ibland beror vattnets dåliga kvalitet på förorening från t.ex. avlopp och då är det avloppet som bör åtgärdas.

För att åtgärda problem med vissa kemiska egenskaper behöver man ibland installera filter. Kontakta en fackkunnig filterleverantör för att diskutera detta.

Exempel på vattenlaboratorier

Här nedan är förslag på olika laboratorier som utför olika sorts dricksvattenanalyser. Fler företag hittar du i telefonkatalogens Gula sidor, sök på laboratorium – analyser, men kom ihåg att kontrollera att företaget är ackrediterat!

- Alcontrol AB
Telefon: 013-254991
Hemsida för provbeställning:
www.brunnsvatten.se
Provmottagning: Hansellisgatan 6, Uppsala
- Eurofins
Telefon: 010-490 81 70
Hemsida:
<http://webshop.eurofins.se/>
Provmottagning: Kungsgatan 113, Uppsala
- Uppsala Vatten och Avfall AB
Vattenlaboratoriet
Telefon 018-727 94 50
Provmottagning: Stallängsgatan 3, Uppsala

För mätning av radon i dricksvatten finns även:

- Gammadata Mätteknik AB
Hemsida www.gammadataradon.se
Telefon: 018-480 58 80
- MRM – beställ via:
<http://www.uppsala.se/sv/Boendemiljo/trafik/Miljo--halsa/Radon-i-hus/Radonmatning/>